

2017-09-11

Finansdepartementet

Karin Pilsäter
08-782 91 23
karin.pilsater@tco.se

Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning (SOU 2017:38)

Referensnummer: Fi2017/02150/K

Finansdepartementet har berett TCO möjligheten att lämna remissyttrande över Välfärdsutredningens betänkande ”Kvalitet i välfärden – bättre uppföljning och kontroll (SOU 2017:38).

Övergripande synpunkter

Inledningsvis vill vi betona att för TCO är det centralt att välfärden håller högsta kvalitet och fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Det är av yttersta vikt för de anställda, för brukarna och för samhället i sin helhet. Det är också viktigt att skattemedel används på ett effektivt sätt och går till det som de är avsedda för.

Att reglera nivån på överskott innebär ingen garanti för varken högre kvalitet eller bättre arbetsvillkor. Utredningens huvudförslag innebär inte heller någon garanti för att skattemedel används på ett mer effektivt sätt.

Fokus måste istället läggas på utveckling och uppföljning av kvalitetskrav och transparens i verksamheten, inklusive anställningsvillkor, inte vinst- eller utdelningsbegränsning i sig.

Verksamheterna är dessutom till sin karaktär alltför olika för att pressas in i ett och samma regelverk. De är alltför olika till sin verksamhetskaraktär, brukarrelation, tillståndsplikt, tillsyn, beslutskompetens hos olika offentliga aktörer och, inte minst, ersättningsmodeller.

Viktigare för välfärdstjänsternas utveckling är mer av insyn och transparens, medarbetarnas anställningsvillkor och arbetsmiljö och utveckling av ersättningsmodellerna. Goda anställningsvillkor och bra kvalitet hänger ihop, oavsett ägarform.

De kvalitetsbrister som finns i välfärdssektorerna, oavsett driftform, löses inte genom att införa en vinstbegränsning. Dessa brister måste åtgärdas genom ett angreppssätt som tar hänsyn till att problemen ser olika ut i de olika sektorerna. För att få långsiktigt hållbara lösningar vill TCO se sektorsvisa blocköverskridande överenskommelser.

TCO vidhåller de övergripande synpunkterna i remissvaret på betänkandet "Ordning och reda i välfärden" (SOU 2016:78) att en vinstreglering är fel väg att gå, och att den föreslagna modellen för vinstbegränsning är mycket olämpligt utformad.

TCO begränsar sitt remissvar till de sektorsövergripande förslagen. För de sektorsspecifika förslagen hänvisas till de remissvar som inlämnats av Lärarförbundet, Vision och Vårdförbundet.

10.5 Bättre förutsättningar att följa offentliga medel

10.5.1 Definition av enheter inom vård och omsorg

TCO tillstyrker att E-hälsomyndigheten ges i uppdrag att ta fram enhetsdefinitioner samt att förutsättningarna för redovisning på enhetsnivå ska utredas.

Detta bör enligt TCOs uppfattning gälla både för offentlig verksamhet och privat offentligt finansierad verksamhet. En öppen redovisning och ökad insyn om kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor m.m. ger möjlighet till att ta ställning till om offentliga medel används på rätt sätt.

Vi är samtidigt medvetna om att det inte är så enkelt att definiera enheter om man samtidigt inte ska lägga stora restriktioner på möjligheterna för olika aktörer att organisera sig på det sätt man finner lämpligast. Detta särskilt om redovisning av ekonomin ska ske på dessa enhetsnivå. Det är viktigt att organisationsutveckling inte hämmas och att villkoren för privata och offentliga utförare blir likvärdiga.

TCO instämmer i att förutsättningarna för att inrätta ett verksamhetsregister över utförare på enhetsnivå bör utredas närmare när enhetsdefinitionerna tagits fram.

10.6 Bättre möjligheter att följa idéburna aktörer

TCO tillstyrker förslaget om att Skolverket och Socialstyrelsen särredovisa idéburen sektor. Detta förutsätter att man kan komma fram till en entydig definition av vad det är.

11.3.2 Jämlikhet

TCO delar helt uppfattningen att i styrning av välfärdsverksamhet och när konkurrens och ersättningssystem utformas så bör jämlikhets- och fördelningsaspekter beaktas.

Däremot delar vi inte uppfattningen att all offentligt finansierad privat välfärdsverksamhet ska bedrivas i en separat juridisk person. Det kan givetvis som huvudregel vara bra för transparensens skull.

Samtidigt har det för alltför många privata utförare, inte minst inom ideell sektor, stora nackdelar. Det kan också hämma möjligheterna att utveckla verksamheter.

11.4 Definition av idéburna aktörer

TCO tillstyrker att en utredning ges i uppdrag att ta fram en definition på idéburna aktörer.

Detta kommer dock att kräva att man verkligen bestämmer sig vad som menas med idéburet i förhållande till ideellt, om grunden är associationsformen eller innehållet, samt vad definitionen i nästa steg får för betydelse för berörd aktör. Det förefaller dock som om "icke vinstutdelande" förutsätts vara grunddefinitionen.

Utredaren anser också att en sådan utredning bör ta ställning till vilken kontroll som är lämplig för idéburna aktörer och om de i övrigt kan undantas från regler. I betänkandets text anges avsteg från krav på ägar- och ledningsprövning eller krav på viss ekonomisk stabilitet samt om det bör göras andra undantag från gällande och föreslagna regler.

Detta ställer TCO sig mycket frågande till. Att en verksamhet bedrivs på idéburen grund gör inte kraven på ägar- och ledningskapacitet eller ekonomisk stabilitet mindre. Likaså bör man ifrågasätta om regelverk verkligen är bra utformade ifall idéburna aktörer behöver ges dispens. I utredningstexten anges inga exempel, men i debatten har vinstbegränsningen som sådan förekommit. Om icke vinstutdelande aktörer behöver undantag från vinstregleringen för att överleva torde det vara uppenbart att vinstregleringen är felkonstruerad.

Eva Nordmark

Ordförande

Karin Pilsäter

Utredare